Wychodzi raz w tygodniu. *Porto opłacone ryczałtem.*

ROK XV. Kraków, dnia 4 czerwca 1932 Nr. 17.

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ

Cena abonamentu:
Abonament kwartalny 4 zł
" półroczny 8 zł
" roczny 16 zł
Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują wszystkie biura dzienników i ogłoszeń

Godziny urzędowe Redakcji od 6 do 7 wiecz. Rękopisów Redakcja nie zwraca.
Redakcja i administr. **Kraków, Grodzka 43.** Telefon Nr. 132-67
Konto P. K. O. Nr. 400.342

Ogłoszenia:
Wiarsz milim. 1 szp. na okładce 40 **groszy**
Wiersz milim. 1 szp. na I str. okładki 60 **groszy**
Wiersz milim. 1 szp w tekście 60 **groszy**
Cała strona okładki **Zł 200** Pół strony okładki **Zł 100** Ćwierć strony **Zł 50** Ósma strony **Zł 25**
Cała strona w tekście **Zł 450**, Pół strony **Zł 230** Ćwierć strony **Zł 120** Jedna ósma strony **Zł 60**

Rezolucje Walnego Dorocznego Zjazdu Członków Centrali Zrzeszeń Kupców Wódczanych i Restauratorów z dnia 8 maja 1932 r.

I. W SPRAWIE MONOPOLU SPIRYTUSOWEGO.

1. W dziedzinie handlu hurtowego.

Zjazd uważa za konieczne przywrócenie prywatnych hurtowni komisowych zamiast istniejących obecnie hurtowni monopolowych, a w pierwszym rzędzie zaniechanie stosowania metody sprzedaży, przy której hurtownia docierałaby bezpośrednio do konsumenta z pominięciem kupców detalistów.

Wobec tego, że hurtownie monopolowe, jako placówki mniej elastyczne stanowią poważną niedogodność dla kupców detalistów, a zarazem są one dla samego Monopolu bardzo kosztowne ze względu na wysokie koszta administracyjne, związane z urzędowym systemem ich prowadzenia, Zjazd domaga się:

a) powołania do życia prywatnych hurtowni monopolowych, a nadto

b) zniesienia praktykowanej obecnie przez hurtownie sprzedaży bezpośrednio konsumentom po cenach hurtownych i wprowadzenia przepisu, że wszelka sprzedaż bezpośrednio konsumentom może się odbyć jedynie po cenach detalicznych.

2. W dziedzinie handlu hurtowego.

Uważając za konieczne zasadnicze zreformowanie systemu nadawania koncesji na sprzedaż napojów alkoholowych, Zjazd domaga się:

a) zaniechania dotychczasowego systemu nadawania koncesji osobom lub instytucjom, nic wspólnego z handlem nie mającym, które w następstwie stają się faktycznie ciężarem dla istniejących placówek handlowych, zmuszonych opłacać znaczne kwoty miesięcznie na rzecz koncesjonarjusza,

b) ustalenia zasady, że koncesja jest nierozłączna od przedsiębiorstwa, skutkiem czego koncesje mają być nadawane jedynie osobom, które są w stanie uruchomić przedsiębiorstwo,

c) nienadawania nowych koncesji w takich miejscowościach, w których jednocześnie cofane są i przymusowo likwidowane przedsiębiorstwa sprzedaży, względnie wyszynku napojów alkoholowych, prowadzone w sposób nie budzący żadnych zastrzeżeń,

d) zniesienia przepisów, umożliwiających cofanie koncesji nie na podstawe konkretnych zarzutów, stawanych koncesjonarjuszowi, lecz jedynie na zasadzie swobodnego uznania władzy skarbowej bez udzielenia koncesjonarjuszowi możności jakiejkolwiek obrony,

e) zmiany maksymalnej normy 15 litrów jednorazowo, dozwolonej w sprzedaży detalicznej i podwyższenia tej normy do 50 litrów,

t) zorganizowania skupu próżnych butelek po wyrobach monopolowych przez Dyrekcję Monopolu Spirytusowego za pośrednictwem zakładów sprzedaży,

g) złagodzenia przepisu, zgodnie z którym pomieszczenie każdego zakładu ze sprzedażą napojów alkoholowych nie może mieć wewnętrznego połączenia z jakiemkolwiek innem pomieszczeniem handlowem lub mieszkaniem prywatnem, gdyż w obecnych ciężkich warunkach mieszkaniowych przepis ten uniemożliwia istnenie całego szeregu przedsiębiorstw, egzystujących już oddawna i stanowiących warsztaty pracy dla wielu setek osób,

h) umożliwienia detalicznym handlom win i wódek rozlewania win i koniaków zagranicznych, gdyż zakaz tego rozlewu hamuje rozwój odnośnego przedsiębiorstwa, a dla wielu z nich jest wprost zabójczy,

i) nadto Zjazd domaga się od centralnych i lokalnych władz skarbowych i akcyzowych, by zasięgały opinji właściwych organizacji zawodowych przy wydawaniu jakichkolwiek rozporządzeń, mających znaczenie dla koncesjonarjuszy,

j) stojąc na stanowisku bezwzględnej konieczności zwalczania wszelkiego rodzaju fałszowania wyrobów monopolowych, godzącego w interes Skarbu Państwa, jak i koncesjonarjuszy alkoholowych, Zjazd uchwala zwrócić się do Dyrekcji Państwowego Monopolu Spirytusowego z prośbą o wprowadzenie kapsli metalowych na wszystkie wyroby monopolowe, wyrażając tem samem nietylko życzenie koncesjonarjuszy, lecz również konsumentów, którzy odnoszą się z wielką nieufnością do wyrobów lakowanych,

k) Zjazd domaga się udzielenia zakładom restauracyjnym prawa sprzedaży spirytusu na cele

(Ciąg dalszy na str. 11-tej).

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ.

Rok XV. **Kraków, dnia 4 czerwca 1932** **Nr. 17.**

Treść numeru :

Sprawa 1°/₀-owych stawek dla przedsiębiorstw, nieprowadzących prawidłowej księgowości.

Istnieje szereg przedsiębiorstw handlowych II. kat. trudniących się t. zw. hurtowną sprzedażą za świad przem. II. kat., które jednak wobec swojego skromnego rozmiaru nie są w stanie prowadzić prawidłowej księgowości, wymagającej znacznych kosztów administracyjnych.

Gdy jednak stwierdzonem zostało, że przedsiębiorstwa takie nie są w stanie ponosić normalnego opodatkowania, płacić podatku przemysłowego wedle normalnej 2 proc. stawki, Min. Skarbu rokrocznie wydawało okólniki, udzielające na indywidualne prośby zezwoleń na zastosowanie 1-procentowej stawki od pewnej części wymierzonego obrotu.

Ulga ta znajdowała pełne uzasadnienie w obecnej sytuacji gospodarczej i potrzebie umożliwienia egzystencji tej licznej rzeszy półhurtowników, która w przeciwnym wypadku t. j. w razie konieczności płacenia normalnego podatku, narażoną byłaby na niechybną ruinę, gdyż nie byłaby w stanie skutecznie konkurować z wszystkimi innymi hurtownikami, którzy dzięki specyficznym warunkom, przypadkowemu uznaniu ich ksiąg lub materjalnej możności ponoszenia kosztów utrzymania księgowości, korzystają z mocy ustawy z 1-procentowej stawki.

Podobnie jak w latach ubiegłych, tak też i w roku 1932 zwróciły się sfery gspodarcze za pośrednictwem swych organizacyj oraz do izb przemysłowo-handlowych do Min. Skarbu z prośbą o wydanie takiego

okólnika ulgowego. — Do dziś dnia jednak zarządzenie takie jeszcze nie zostało wydane, mimo, że w ub. latach okólniki takie zawsze ukazywały się w pierwszej połowie maja.

Jak się dowiadujemy, **ma ukazać się okólnik w tej sprawie,** jednak rzekomo zawierać m postanowienie, że tylko tacy petenci mogą liczyć na udzielenie im **ulgi w postaci 1-procentowej stawki od wymiaru za rok 1931. którzy w roku 1932 faktycznie prawidłową księgowość prowadzą.** Nie wiemy, ile jest w tem prawdy na tych pogłoskach lecz sądzimy, że mający się ukazać okólnik nie będzie zawierał tak rygorystycznych postanowień, które w wielu wypadkach uniemożliwią korzystanie z tego dobrodziejstwa.

Należy się spodziewać, że Ministerstwo w interesie przyspieszenia wpływów skarbowych, wyda w najbliższym czasie oczekiwany przez zainteresowane sfery okólnik. którego następstwem będzie bezzwłoczna wpłata zredukowanych sum podatkowych.

Podatek dochodowy od uposażeń służbowych.

Jak wiadomo. każdy pracownik, pobierający pensję *roczną ponad 2.500 zł.* obowiązany jest płacić od niej podatek dochodowy od uposażeń służbowych.

Wymiar tego podatku z reguły nie ma miejsca przez władzę podatkową, lecz *każdy pracodawca* winien go samoistnie obliczyć i wpłacić, za którąto wpłatę jest Skarbowi Państwa *osobiście* odpowiedzialny. Wyjątkowo tylko ustala wymiar Władza podatkowa, a to wówczas, gdy służbodawca albo nie wpłacił podatku wcale albo wpłacił za mało. Służbodawca, który nie spełni obowiązku wpłacenia podatku ulegnie grzywnie od 5—250 złotych. W razie świadomego podania nieprawdziwych okoliczności w listach płacy lub w wyjaśnieniach grozi kara pieniężna od 1-krotnej do 20-krotnej sumy niewymierzonego, uszczuplonego lub narażonego na jedno i drugie podatku.

Za podstawę obliczenia podatku przyjmuje się wysokość uposażeń wzgl. wynagrodzeń bieżących, otrzymywanych zarówno w pieniądzach jak i w naturze, obliczoną w stosunku rocznym. Dochody te opodatkowuje się *w całości* (nie stosuje się do nich odliczeń z tyt. np. odsetek od długów, opłat ubezpieczeniowych, podatków bezpośrednich i t. p. ani też potrąceń z powodu liczebności rodziny i innych okoliczności, osłabiających siłę podatkową płatników).

Podatek pobiera się od pracownika *przez potrącenie* mu przy każdej *wypłacie* uposażenia, przypadających sum podatkowych wedle następującej skali:

	pensja		roczna	%	+ dodat. kryz.
ponad	2.500	do	2.600	1.5	0.5
„	2.600	„	2.700	1.6	0.5
„	2.700	„	2.800	1.7	0.5
„	2.800	„	2.900	1.8	0.5
„	2.900	„	3.000	1.9	0.5
„	3.000	„	3.100	2.0	0.5
„	3.100	„	3.200	2.1	0.5
„	3.200	„	3.400	2.2	0.5
„	3.400	„	3.600	2.3	0.5
„	3.600	„	3.800	2.4	1.0
„	3.800	„	4.000	2.5	1.0
„	4.000	„	4.200	2.6	1.0
„	4.200	„	4.400	2.7	1.0
„	4.400	„	4.800	2.8	1.0
„	4.800	„	5.200	2.9	1.0

Ograniczamy się tylko do kwoty 5.200 zł. a wyższe opodatkowanie, t. zn. od wyższych pensyj rocznych znajdą zainteresowani w Dz. U. Nr. 8, poz. 50. z roku 1932.

Dodatek *kryzysowy* płaci się od 1 stycznia 1932 tak, że od tego czasu nie obowiązuje 10% nadzwyczajny dodatek, który płacić należało w roku 1931.

Potrącone kwoty podatku dochodowego od uposażeń służbowych winien pracodawca wpłacić w terminie do dni 7 po dokonaniu potrącenia do właściwej kasy skarbowej z dołączeniem wykazu potrąceń, sporządzonego wedle przepisanego wzoru wzgl. odpisu listy płacy, zawierającej dane, niezbędne do sprawdzania prawidłowości dokonanych potrąceń.

Zachodzą jednakże wypadki, że pracownik w danem przedsiębiorstwie pobiera np. mniej niż 2.500 zł., lecz *równocześnie* pracuje *w innem* przedsiębiorstwie, w którem *odrębną* pensję pobiera, tak że pensja łączna (od obydwu pracodawców) przekracza 2.500 zł. rocznie. W tym wypadku pracownik taki podpada już pod obowiązek płacenia podatku dochodowego (t. zw. skumulowane uposażenie).

W związku z tem, t. j. w celu zebrania materjału dla obliczenia różnicy w podatku od skumulowanych uposażeń w myśl postanowień ustawy z 7 listopada 1931 (Dz. U. Nr. 101. poz. 771) rozsyłają obecnie Urzędy skarbowe pracodawcom wezwania do przedłożenia wykazu wysokości wypłaconych w roku 1931 wynagrodzeń wszystkim bez wyjątku zatrudnionym w tymże roku pracownikom umysłowym oraz tym pracownikom fizycznym. którzy w roku 1931 byli zatrudnieni nie przez cały rok wzgl. nawet przez cały rok. jednak przez krótszy okres czasu aniżeli 7 godzin dziennie. Na podstawie tych informacji zestawią urzędy przypadające opodatkowanie na poszczególnych pracowników. o ile okaże się. że w roku 1931 pracownik taki był równocześnie zatrudniony w 2-ch lub więcej przedsiębiorstwach i pobierał dwie lub więcej pensyj.

Każdy wezwany do tego pracodawca. winien pod rygorem grzywien. udzielić wyjaśnień na formularzach. które otrzymać można we właściwych urzędach skarbowych.

S. GRYSZPAN.

Rozporządzenie o prawidłowych księgach handlowych.

Ukazało się wreszcie oczekiwane oddawna przez sfery gospodarcze rozporządzenie p. Ministra Skarbu w sprawie prowadzenia, badania i oceny ksiąg handlowych dla celów państwowego podatku przemysłowego. Zawiera ono 7 artykułów i ogłoszone jest w Dzienniku Ustaw Nr. 41 z dnia 18 maja br. poz. 412 z dnia 13 maja br.

Zbyt doniosłą jest ta sprawa, by szczegółowe jej omówienie wcisnąć w ciasne ramy niniejszego artykułu, ograniczymy się na razie do najistotniejszych postanowień rozporządzenia, do stwierdzenia tego, co ono nam przynosi, kogo się tyczy.

Z ducha rozporządzenia wynika, że naogół za prawidłowe księgi w rozumieniu ustawy o podatku przemysłowym uchodzą te, które prowadzone są według systemu księgowości podwójnej. Podatnicy, chcący zeznany obrót poprzeć dowodem księgowym i korzystać z przysługujących im z tego tytułu ulg, winni zatem prowadzić zasadniczo księgowość podwójną (podwójna buchalterja).

Te przedsiębiorstwa, których ustrój prawny tego wymaga (np. spółki akcyjne, spółki z ogr. odp., spółdzielnie) prowadzą księgowość powójną z obowiązku, wynikającego dla nich z mocy dotyczących ich ustaw oddzielnych. Rozporządzenie obecne ma zatem właściwe znaczenie dla całej reszty przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych i innych. Księgowość tychże często jest niejednolitą pod względem zasadniczym, nieraz odbiega od przyjętych norm, narażając z jednej strony przedsiębiorstwa na utratę spodziewanych ulg, z drugiej strony zbyt często dając organom kontrolnym powód do dyskwalifikacji ksiąg.

Rozporządzenie sprawę tę reguluje, określając **które księgi uważać należy przy ich ocenie za prawidłowe** i podaje **jakim przepisom księgi te muszą odpowiadać.**

Pozostają w mocy wszystkie przepisy, odnoszące się do ksiąg handlowych, a zawarte w kodeksach handlowych, obowiązujących obecnie na ziemiach Polski. Według rozporządzenia księgi, odpowiadające tymże przepisom uważa się za prawi-

dłowe. Jedynie w kwestjach tamże nieunormowanych księgi odpowiadać muszą zasadom księgowości. Ponadto rozporządzenie przynosi ujęte w całość zasady, według których prowadzić należy księgowość prawidłową. Ogół tych zasad obejmuje całokształt zagadnienia w ogólnych zarysach, odnosi się do całego obszaru Rzpltej i jest niejako unifikacją przepisów dla ksiąg handlowych **pod kątem widzenia podatku przemysłowego.**

W ten sposób rozporządzenie uznaje za prawidłowe: 1) zarówno księgi, odpowiadające obowiązującym w odnośnych dzielnicach kodeksom, jak niemniej 2) te księgi, które prowadzone będą według zasad, wyszczególnionych w rozporządzeniu.

Zasady te w istocie nie odbiegają od norm istniejących, zawierają raczej niektóre **uzupełnienia.** Ilości ani rodzaju ksiąg rozporządzenie nie przepisuje, pozostawiając to uznaniu przedsiębiorstwa. Wymaga jednak, by czynności były ujawnione **chronologicznie i systematycznie**, tak dla majątku i długów, jak dla wyników, czyli niedwuznacznie orzeka, że księgowość **ma być podwójna.** Z ksiąg omawia rozporządzenie jedynie **inwentarz i bilans**, dając pewne przepisy szczegółowe, zgodne zresztą z dotychczasowemi. Nie dość jasno brzmi przepis o podstawie dla bilansu, gdy inwentarz sporządzono raz na dwa lata.

Z innych postanowień rozporządzenie przewiduje prowadzenie ksiąg na **luźnych kartach**, księgowość **przebitkową**, wpisy **ołówkiem atramentowym**, uznaje w księgach wtóropisy kalkowe, **rezygnuje z nazwisk** przy wpisach zakupu gotówkowego od producentów rolnych i sprzedaży gotówkowej konsumentom etc. Dalej zezwala rozporządzenie na wpis drobnych tranzakcyj gotówkowych **sumarycznie** na podstawie zestawienia, sporządzonego **z bloczków.**

Wpisy do ksiąg opierać się muszą **na dowodach, alegatach** (korespondencja, rachunki, kwity, wszelkie dokumenty w oryginale lub odpisach). Dla obrotów wewnętrznych dowodami będą dokumenty, sporządzone w przedsiębiorstwie, a zaopatrzone w odnośną treść i podpisy. **Inowacją** dla nas jest przepis rozporządzenia, że księgi i dokumenty przechowywać należy przez lat pięć. To byłyby główne wytyczne rozporządzenia dla księgowości prawidłowej.

Dla płatników podatku obrotowego, którzy prawidłowej księgowości prowadzić nie mogą, a jednak chcieliby korzystać z ulg związanych z prowadzeniem ksiąg przewiduje rozporządzenie inną formę księgowości. Objęta ona jest nazwą **księgowości uproszczonej.** Księgi, prowadzone według zasad dla księgowości uproszczonej w rozporządzeniu przewidzianych, posiadają przy podatku obrotowym moc dowodową na równi z księgami prawidłowemi i dają przedsiębiorstwom odnośnym te same prawa do ulg. Warunkiem podstawowym jest jednak, aby przedsiębiorstwo, zamierzające korzystać z uprawnień, przysługujących podatnikom prowadzącym księgi, a więc także uproszczone, złożyły w przepisanym terminie **zeznanie o obrocie.**

Uproszczenie tej księgowości **jest w istocie znaczne.** Rozporządzenie wymaga: 1) **inwentarza**, ponadto tylko 2) **wpisu obrotów.** A więc dla obrotów kasowych: Księgę, wzgl. Konto Kasy, dla przychodu i rozchodu towarów: Księgę, wzgl. Konto Towarów, przy tranzakcjach kredytowych: Księgę dłużników i wierzycieli, zaś w razie potrzeby Księgę, wzgl. Konto weksli. Przestrzegane być muszą przytem postanowienia rozporządzenia do księgowości uproszczonej się odnoszące. **Inwentarz musi być sporządzony** jak przy księgowości prawidłowej. Ilość i rodzaju ksiąg nie zależy od uznania przedsiębiorstwa, lecz odpowiadać musi rozporządzeniu; **nie wolno ksiąg tych prowadzić na luźnych kartach**, wpisy muszą być tylko **atramentowe** i wymagają **udokumentowania**, jak przy księgowości prawidłowej. Inne postanowienia formalne i materjalne przewidziane dla prawidłowej, odnoszą się też do uproszczonej księgowości. Z ksiąg uproszczonej księgowości podlega **parafowaniu** jedynie księga, zawierająca wpisy przychodu i rozchodu towarów. Poświadczenia dokonuje Izba skarbowa, Urząd skarbowy, wzgl. organ samorządu gospodarczego.

Liczba przedsiębiorstw, którym przysługuje prawo posługiwania się dowodem z uproszczonych ksiąg jest **ograniczona.** Rozporządzenie przedsiębiorstwa te wylicza, przyczem podstawą jest kategorja świadectwa przemysłowego, jakie przedsiębiorstwo obowiązane jest wykupić.

Korzystają według rozporządzenia z księgowości uproszczonej:

1. Przedsiębiorstwa handlowe, prowadzące **drobną** sprzedaż, a więc wykupujące świadectwa przem. kategorji III i IV, ponadto z kategorji II **tylko** te przedsiębiorstwa handlowe, które prowadzą **drobną** sprzedaż towarów, posiadających cechy produkcji **wytworniejszej.** Towary te wyliczone są w ustawie o podatku przem. Rozdział I, punkt 2 i 3. Należą tu między innemi np. kamienie szlachetne, wyroby ze złota, kryształy i porcelana, wytworniejsze meble, rowery, samochody, gotowe ubrania, towary włókniste krajowe i zagraniczne, wina, kosmetyki, aparaty fotograficzne, przybory optyczne i inne, kawa, herbata, lakiery i farby olejne, lampy, przędza, koronki i t. p. Wszystkie zatem przedsiębiorstwa kategorji II, niewyliczone w Rozdz. I, punkt 2 i 3 ustawy o podatku przem. prowadzić muszą księgowość prawidłową (a więc nie są uprawnione do uproszczonej księgowości wszystkie t. zw. hurtowne przedsiębiorstwa II kat.).

2. Przedsiębiorstwa **skupu zawodowego** kategorji III i IV, a więc których obrót nie przekracza

zł. 100.000; instytucje kredytu krótkoterminowego z kapitałem zakładowym do 50.000 zł.; przedsiębiorstwa robót i dostaw z sumą obrotu do zł. 20.000; biura próśb i porad najwyżej z 2 pracownikami; biura pośrednictwa pracy, tłumaczeń i przepisywania na maszynie; mniejsze zakłady gastronomiczne bez wyszynku, zatrudniające mniej niż 10 osób; sale bilardowe oddzielne; sprzedaż napojów chłodzących; hotele, posiadające najwyżej 20 pokojów do wynajęcia; księgarnie, zatrudniające najwyżej 5 osób; lecznice, posiadające najwyżej 10 łóżek dla chorych, ambulatorja; apteki, zatrudniające najwyżej 3 osoby; łaźnie, posiadające najwyżej 20 wanien i kąpiele, posiadające najwyżej 40 kabin; magle; kina, posiadające widownię najwyżej dla 150 osób; ślizgawki i t. p.

3. Przedsiębiorstwa przemysłowe:

Kopalnie węgla produkujące do 200.000 q; kopalnie rudy, produkujące do 500.000 q; kopalnie nafty produkujące do 250.000 ropy; młyny mączne, w których suma średnio wszystkich par żaren wynosi najwyżej 15 m; gorzelnie produkujące najwyżej 400.000 stopni hl alkoholu; browary produkujące najwyżej 6.000 hl gorącej brzeczki; zakłady drożdżowo-gorzelnicze, wyrabiające do 400 q drożdży prasowanych; fabryki drożdży wyrabiające do 600 q drożdży prasowanych; fabryki wódek, produkujące najwyżej 1.000 hl wyrobów wódczanych; rektyfikacje produkujące do 350.000 stopni hl oczyszczonej okowity; rafinerje cukru, zatrudniające najwyżej 20 robotników; fabryki zapałek, zatrudniające przy fabrykacji ręcznej do 200 robotników, przy maszynowej do 100 robotników; wszelkie przedsiębiorstwa przemysłowe inne, zatrudniające przy fabrykacji ręcznej najwyżej 50, przy stosowaniu silników najwyżej 25 robotników.

Wszystkie inne poza powyższemi przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe i t. p., chcące obroty swe udowodnić księgami **muszą prowadzić księgi prawidłowe**, a nie uproszczone.

Rozporządzenie zawiera dalej przepisy, odnoszące się do badania ksiąg, spisywania protokołów itp. Szczegóły te są dla podatników ważne i winni się z niemi dokładnie zaznajomić.

Ocenę ksiąg handlowych pozostawia rozporządzenie władzom wymiarowym, określając przytem, że za prawidłowe uważać należy te księgi, które odpowiadają co do rodzaju, formy, sposobu prowadzenia przepisom odnośnego kodeksu handlowego wzgl. rozporządzenia i są rzetelne. Za nierzetelne uznane są księgi, które nie odpowiadają faktycznemu stanowi rzeczy.

Uwaga Redakcji:

W najbliższych dniach urządza Krakowskie Stow. Kupców w Krakowie „Wieczór dyskusyjny“, poświęcony sprawie prawidłowych i uproszczonych ksiąg handlowych, podczas którego referaty przedmiotowe wygłoszą konsulenci Stowarzyszenia w sprawach buchalteryjnych, a szczegółowych wyjaśnień udzielać będą zaproszeni buchalterzy Urzędów Skarbowych. Termin i godzina tegoż wieczoru zostanie na czas w „Przeglądzie“ ogłoszoną.

Ulgi w spłacie zaległości w państwowym podatku przemysłowym.

W powyższej sprawie ukazało się rozporządzenie Ministerstwa Skarbu oraz szereg okólników, wyjaśniających tę kwestję. — Ostatnio Ministerstwo wydało **jednolitą interpretację**, którą poniżej zamieszczamy jako ostateczną redakcję przepisów w tej materji.

W związku z reskryptem Min. Skrbu z 27. IV. 1932 r. L. D. V. 17912/1/32 uzupełniającym rozporz. Ministra Skarbu z 9. IV. 1932 D. Ust. Rzp. Nr. 34, poz. 356 postanowienia o ulgach w spłacie zaległości w p. pod. przem. przedstawiają się następująco:

I. ULGI W FORMIE BONIFIKAT.

Ulgi w formie bonifikat dotyczą zaległości w podatku przemysłowym powstałych do 1. IV. 1931 r., a mogą z nich korzystać płatnicy, którzy wyrównają uprzednio wszystkie przypadające od nich zaległości

w podatku przemysłowym, powstałe po 31 marca 1931.

Za zaległość powstałą do 1. IV. 1931 należy uważać prócz zaległości za poprzednie lata nieuiszczone zaliczki kwartalne na podatek przem. za rok 1930, a o ile chodzi o zaliczki miesięczne — nieuiszczone zaliczki za cały rok 1930, oraz na styczeń i luty 1931.

Za zaległość natomiast powstałą po 31 marca 1931 należy uważać różnicę między kwotą definitywnie wymierzonego podatku przemysłowego za r. 1930 a ustawowemi zaliczkami przypisanemi za ten rok.

Przykład:

Płatnikowi wymierzono podatek przemysl. za rok 1930 w kwocie 6.000 zł.

Ponieważ zaliczki na ten rok przypisane wynosiły 4.000 zł., przeto za zaległość powstałą po 31. III. 1931 należy uważać kwotę 2.000 zł.

O ile płatnik na poczet zaliczek za r. 1930 w kwocie 4.000 zł. nic nie wpłacił lub tylko dokonał częściowych wpłat, to kwoty niewyrównane z tytułu tych zaliczek stanowią zaległość powstałą przed 1. IV. 1931. do której mają zastosowanie ulgi w formie bonifikat, lub w formie odroczeń, o których mowa niżej pod II.

Bonifikaty, z których płatnicy mogą korzystać tylko w terminie **do końca sierpnia br.** wynoszą:
do końca maja 1932 r. 50 proc. dokonanych wpłat,
w czerwcu i lipcu 1932 r. 35 proc. dokonanych wpłat,
w sierpniu 1932 r. 25 proc. dokonanych wpłat.

Wpłaty uskutecznione w czasie do końca sierpnia 1932 r. na poczet zaległości powstałych przed 1. IV. 1931 r. wolne są od kar za zwłokę wzgl. od odsetek za odroczenie. To zwolnienie od odsetek dotyczy także i zbonifikowanych zaległości.

Natomiast winny strony uiścić kary za zwlokę w normalnej wysokości 1 i pół proc. (półtora procent) od wpłat dokonanych na poczet zaległości powstałych po 31. III. 1931 r.

II. ULGI W FORMIE WSTRZYMANIA EGZEKUCJI.

Płatnicy, którzy nie mogą korzystać z ulg w formie bonifikat do końca sierpnia br. mają prawo do ulg w formie wstrzymania egzekucji zaległości w podatku przemysłowym, **powstałych przed 1. IV. 1931** (tak samo, jak przy bonifikatach). **o ile do końca sierpnia 1932 r. wyrównają:**

1) zaległości powstałe od 1. IV. 1931 do 31. III. 1932, a więc różnicę między kwotą definitywnie wymierzonego podatku przemysłowego za r. 1930 a ustawowemi zaliczkami, przypisanemi za ten rok,

2) należności przypadające od 1. IV. 1932 do 31. VIII. 1932 r., a więc podatek przemysłowy za r. 1931. zaliczki miesięczne ewent. kwartalne na p. p. p. za rok 1932 lub raty kwartalne zryczałtowanego podatku przemysł. za r. 1932,

3) a nadto począwszy od września br. uiszczać będą terminowo bieżące należności, przypadające każdorazowo do zapłaty po dniu 31. VIII. 1932 r. oraz kwoty w wysokości jednej trzeciej części tych należności na poczet zaległości powstałych przed 1. IV. 1931.

Jeżeli przeto płatnik uiszczający zaliczki kwartalne, wpłaci 15. IX. br. zaliczkę kwartalną za II-gi kwartał 1932 w kwocie 2.100 zł., to równocześnie obowiązany będzie uiścić na poczet zaległości powstałych przed 1. IV. 1931 jedynie kwotę **700 zł.**

Odsetki od wpłat dokonanych począwszy od września 1932 r. na poczet zaległości powstałych przed 1. IV. 1931 wynosić będą 6 proc. w stosunku rocznym za czas od ustawowego terminu zaległości do 31. III. 1931 oraz 12 proc. w stosunku rocznym za czas od 1. IV. 1931, do dnia dokonania wpłaty.

Koszty egzekucyjne wynosić będą 3 proc. zamiast 5 proc. od zaległości, co do których zaliczono koszty egzekucyjne do 1. IV. 1931, o ile nie zostaną podjęte ponowne kroki egzekucyjne celem ściągnięcia tych zaległości.

Fakt wdrożenia jednak egzekucji przeciw restantowi celem ściągnięcia w terminie do 31. VIII. 1932 przypadających od niego zaległości w podatku przemysłowym powstałych od 1. IV. 1931 do 31. VIII. 1932 nie pozbawia tego restanta prawa do korzystania z ulg w formie bonifikat i wstrzymania egzekucji do **końca sierpnia 1932 r.**

Z omawianych ulg obu rodzajów odnośnie do zaległości powstałych przed 1. IV. 1931 r. mogą korzystać i ci płatnicy, którym władze skarbowe już poprzednio zezwoliły na ratalną spłatę zaległości powstałych po 31. marca 1931 r.

Od ulg omówionych wyżej pod I.—II. wykluczeni są płatnicy, którzy wskutek jawnej złej woli popadli w zaległości podatkowe.

III. Aby pewną rekompensatę dać płatnikom, którzy do 1. IV. 1931 r. dobrowolnie wpłacili wszystkie przypadające od nich zaległości, Min. Skarbu zarządziło wstrzymanie przeciw tym płatnikom egzekucji odnośnie do zaległości powstałych w czasie od 1. IV. 1931 do 1. IV. 1932 r. pod warunkiem terminowego uiszczenia bieżących należności powstałych po 31. III. 1932 r. (a więc zaliczek miesięcznych, kwartalnych, różnicy wymiaru podatku przemysłowego za r. 1931, rat podatku zryczałtowanego za r. 1932) oraz wpłacenia kwot w wysokości jednej trzeciej tych należności na poczet wspomnianych zaległości powstałych po 31. III. 1931, z tem jednak zastrzeżeniem. że całkowita zaległość musi być wyrównana **do 31 grudnia 1932 r.**

Odsetki od dokonanych wpłat wynosić będą 6 procent w stosunku rocznym za cały czas trwania zaległości.

W razie niedotrzymania tych warunków zaległość zostanie ściągnięta w drodze egzekucyjnej z doliczeniem normalnych kar za zwlokę oraz kosztów egzekucyjnych w wysokości 5 procent.

IV. Udzielając w tak szerokich ramach i tak daleko idących ulg co do zaległości. Ministerstwo Skarbu postawiło jako kardynalny warunek zastosowanie tych tych ulg — **terminowe płacenie bieżących należności w podatku przemysłowym** tj. należności, jakie przypadają do **zapłaty od 1 kwietnia 1932 r.** począwszy.

W spłacie tych należności **jakiekolwiek ulgi są w regule niedopuszczalne.**

Co wiedzieć trzeba o zryczałtowaniu podatku przemysłowego

W numerze 11. naszego czasopisma zamieściliśmy w sprawie powyższej pouczenie dla naszych Czytelników, w którem (punkt 4.) zwróciliśmy uwagę, iż nie należy wnosić odwołań od zryczałtowanego wymiaru ustalonego na podstawie nieprawomocnych, a zaczepionych rekursem wymiarów za lata 1928/30., gdyż po zredukowaniu wymiaru podstawowego (za lata 1928, 1929 lub 1930) Urzędy Skarbowe same automatycznie zryczałtowane podatki zredukują.

Informacje nasze oparliśmy na wyjaśnieniu ustnem, udzielonem nam przez miarodajne czynniki w Ministerstwie Skarbu. — Gdy jednak kwestja ta budziła w kołach prawniczych wątpliwości, skierował Związek Stowarzyszeń Kupieckich Małopolski Zachodniej za pośrednictwem krak. Izby Przemysłowo-Handlowej memorjał do Ministerstwa Skarbu, które wydało niżej ogłoszony okólnik, potwierdzający oficjalnie nasze stanowisko. — Dzięki naszej słusznej interpretacji rozporządzenia o zryczałtowaniu podatku przemysłowego, oszczędziliśmy wielu podatnikom niepotrzebnych kosztów sporządzania odwołań, opłat stemplowych, urgensów itd. Oto treść okólnika:

Ministerstwo Skarbu
L. D. V. 15970/4/32.

Warszawa, dnia 18. maja 1932.

Do
wszystkich Izb Skarbowych oraz
Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego
Wydział Skarbowy.

Doszło do wiadomości Ministerstwa Skarbu, że przy obliczaniu zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu, w myśl rozporządzenia z dnia 4 lutego 1932 (Dz. U. R. P. Nr. 14. poz. 86) niektóre Urzędy Skarbowe przyjmowały za podstawę obliczenia ryczałtu dla płatników, których odwołania od wymiaru podatku przemysłowego od obrotu za lata 1928—30 nie zostały definitywnie rozpatrzone w chwili uskuteczniania obliczenia, **obrót ustalony** przy wymiarze podatku przez Komisje szacunkowe, a dla ewentualnego sprostowania obliczenia w związku z późniejszemi zmianami, spowodowanemi decyzjami komisyj odwoławczych, żądały w każdym poszczególnym wypadku składania **indywidualnych odwołań** i to w terminie do dnia 1 maja br.

Takie stanowisko władz skarbowych I. instancji nie odpowiada postanowieniom § 1. lit. a, b, c. i d. powołanego rozporządzenia, wedle których za podstawę obliczenia zryczałtowanego podatku należy przyjmować **prawomocnie ustalony obrót** i może w wypadku doręczenia zawiodomienia o decyzji komisji odwoławczej po dniu 1 maja 1932 spowodować pozbawienie płatnika prawa wniesienia odwołania co do niewłaściwego zaliczenia do grupy ryczałtowej przysługującego mu w myśl § 13 rozp. z dnia 4. II. 1932 r. Wobec powyższego Ministerstwo Skarbu zarządza, by w razie rozstrzygnięcia odwołania lub otrzymania odnośnych akt po dokonaniu obliczenia zryczałtowanego podatku, Urzędy skarbowe **prostowały z urzędu,** nie żądając składania odwołań, obliczenie zryczałtowanego podatku przez dostosowanie przyjętych za podstawę obliczenia obrotów za lata 1928—1930 do wysokości ustalonej przez Komisje odwoławcze, oraz, aby o sprostowaniu obliczenia zawiadamiały zainteresowanych płatników równocześnie z doręczeniem zawiadomienia o decyzji Komisji odwoławczej.

(—) W. Koszko
Dyrektor departamentu.

Zgromadzenie Kupieckie w sprawie ulg w spłacie podatku przemysłowego

W powyższej sprawie odbyło się w niedzielę dnia 22 bm. w salach Krak. Stowarzyszenia Kupców przy ul. Grodzkiej 43 masowe Zgromadzenie kupiectwa z okręgu II. Urzędu Skarbowego w Krakowie. Zgromadzenie zagaił prezes Stowarzyszenia *r. Schechter,* wskazując na *doniosłość ulg* w spłacie i zachęcając zebranych do korzystania z okazji wykupienia się z zaległości podatkowych. Zarazem stwierdza Przewodniczący otuchą napawający fakt, iż wreszcie Rząd poświęca uwagę sferom kupiectwa, co rokuje nadzieję, iż również inne uzasadnione postulaty znajdą u miarodajnych czynników zrozumienie i realizację. Mowca wskazuje na ciężkie położenie kupiectwa, w wysokim stopniu uzależnionego od dobrobytu sfer urzędniczych, stanowiących w głównych ośrodkach miejskich poważny odłam klijenteli. Obecnie utraci kupiectwo znaczną część utargów z powodu nowej *redukcji pensyj urzędniczych.* Przewodniczący wita Naczelnika II. Urzędu Skarbowego p. radcę Dr. Józefa *Karmowskiego* oraz obecny na sali sztab kierowników poszczególnych oddziałów, wskazując na doniosłość bezpośredniego kontaktu pozaurzędowego władz skarbowych ze sferami podatników.

Referat przedmiotowy wygłosił p. radca *Dr. Karmowski,* informując zebranych w sposób nader przystępny o poszczególnych przepisach rozporządzenia i okólników ministerjalnych w sprawie ulg przy spłacie zaległości w podatku przemysłowym. W szczególności zachęca mowca restantów podatkowych, by skwapliwie korzystali ze sposobności wyrównania zaległych kwot podatkowych, wskazując na *materjalne korzyści,* jakie odnosi w tym wypadku lojalny podatnik. W zakończeniu stwierdza referent, że władze centralne wydały polecenie przeprowadzenia *bezwzględnych egzekucji* odnośnie do należności *bieżących,* aby nie dopuścić do dal-

szego narostu zaległości podatkowych. Referent zapewnia zebranych, iż wszelkie uzasadnione prośby o ulgi zostaną przez Władzę skarbową uwzględnione, aby podatników zachęcić i ułatwić im możliwie rychłą spłatę zaległych sum i uiszczanie się z należności bieżących.

Popularnie ujęty, wybitną znajomością spraw podatkowych nacechowany referat p. Naczelnika został przez zebranych przyjęty długotrwałemi oklaskami.

W trakcie dyskusji, jaka rozwinęła się nad referatem, skierowywali podatnicy szereg pytań pod adresem p. Naczelnika, który udzielał wyczerpujących wyjaśnień. M. i. zwrócił się pod adresem Władz skarbowych Sekretarz Stowarzyszenia z prośbą o *przyspieszenie rozpatrywania i prowizorycznego ograniczania uzasadnionych odwołań od wymiarów za rok 1931*, gdyż dzięki temu tymczasowemu ograniczeniu, będzie wielka liczba podatników w stanie bezzwłocznie uiścić należność bieżącą i wpłacić odpowiednie kwoty na poczet zaległości podatkowych. Prócz tego omówił sprawę rozłożenia na raty ostatniego wymiaru przychylnego traktowania i szybkiego załatwiania indywidualnych próśb o odpisanie na podstawie art. 94 zaległości za ubiegłe lata podatnikom zubożałym, nie będącym w stanie zaległych sum płacić, aby im przez to częściowe odciążenie umożliwić punktualne *placenie należności bieżących.* Wreszcie wskazał na konieczność ustanowienia specjalnych funkcjonarjuszów urzędowych, którzyby w Urzędzie Skarbowym udzielali kompetentnych i ścisłych informacyj w sprawach ulg przy spłacie zaległości.

Przewodniczący, stwierdziwszy poważny przebieg dyskusji, korzyść jaką zarówno Skarbowi Państwa jakoteż podatnikom przynosi wymiana zapatrywań i przedstawienie postulatów bezpośrednio przez podatników przedstawicielom władz skarbowych, dziękuje imieniem zgromadzonych p. Naczelnikowi i pp. urzędnikom skarbowym za przybycie i ofiarowanie swojego wolnego czasu dla udzielenia tak cennych wyjaśnień podatnikom.

Nadesłane.

Wezwanie na Sąd Polubowny.

W czasopiśmie „Rękodzieło i Przemysł“ Nr. 4—5 z maja—czerwca 1932 ogłoszone zostało sprawozdanie z Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Związku Kredytowego Spółdz. z ogr. odp. w Krakowie ul. Grodzka 21, w którym uczyniono mi szereg zarzutów, rzekomo motywując powód zawieszenia mnie w urzędowaniu jako Przewodniczącego Zarządu tejże spółdzielni. W motywach podano, iż „przyczyny złego leżą w tem, że p. Dembitzer zawiele zawierzał i ufał personalowi, sam nie kontrolując jego działalności, nie uznawał współpracy z Zarządem i sam rządził, to też całą odpowiedzialność musi on sam ponosić“.

W związku z powyższem rozsiewane bywają przez nieodpowiedzialne osoby kłamliwe i krzywdzące mnie na honorze wieści, dla mnie tem przykrzejsze, ileże pochodzą od osób, którem powoduje jedynie albo osobista względem mnie nieżyczliwość albo ambicja osiągnięcia i piastowania niezasłużonych mandatów w tej instytucji kredytowej, której ja byłem inicjatorem, osobistym ręczycielem, który poniosłem dla tej instytucji poważne ofiary materjalne, i której poświęciłem ogromną ilość czasu z zaniedbaniem własnych interesów.

Gdy więc stawiane mi bądź publicznie bądź — i co najboleśniejsze — poza moimi plecyma zarzuty, mogą w błąd wprowadzić opinję publiczną, gdy posiadam konkretne dowody, iż odpowiedzialność i wina za stosunki, panujące w tej instytucji nie na mnie spadają, lecz na osoby całkiem inne, gdy mimo mojego żądania nie dano mi na Walnem Zgromadzeniu możności wypowiedzenia się i przedłożenia posiadanych przezemnie dowodów, dyskredytujących złośliwych potwarców, w z y w a m niniejszem publicznie obecne *Prezydjum* Rady Nadzorczej i Zarządu Związku Kredytowego na *Sąd polubowny*, który rozpatrzy obustronne zarzuty, wysłucha strony zainteresowane i świadków, rozważy przedłożone dowody i wyda orzeczenie w atmosferze spokojnej i objektywnej.

Ponieważ niewątpliwie leżeć to musi w interesie Związku Kredytowego i jego udziałowców, aby kwestja „nieścisłości, niedokładności i odpowiedzialności“ została przez ludzi bezstronnych definitywnie załatwioną, przeto oczekuję do dnia 10 czerwca br. wyrażenia zgody ze stron pozwanych przezemnie na odbycie Sądu polubownego, poczem wymienię swego arbitra i świadków.

Teodor Dembitzer,
Kraków, pl. Dominikański 2.

2341.

RZADKI JUBILEUSZ.

Onegdaj obchodził prezes krakowskiej Izby Skarbowej p. Dr. **Józef Greger** 10-lecie swego kierownictwa Izbą. — Jest to rzadki wypadek, aby na naczelnem stanowisku stała bez przerwy jedna osoba przez tak długi okres czasu, co świadczy o wielkiem i zasłużonem uznaniu dla jego zdolności ze strony Władz przełożonych. Dowodem szczerej sympatji i wielkiej popularności, jaką Jubilat cieszy się wśród sfer gospodarczych, było zebranie z tej okazji wszystkich przedstawicieli organizacyj gospodarczych, w imieniu których prezes Izby Przemysłowo-Handlowej p. **Tadeusz Epstein** złożył Jubilatowi serdeczne gratulacje, podnosząc jego obywatelskie ustosunkowanie się do szerokich sfer podatników.

Przywóz towarów reglementowanych.

Izba przemysłowo-handlowa w Krakowie zawiadamia firmy interesowane, że w czasie do 10 czerwca br. przyjmować będzie podania o zezwolenie przywozu towarów reglementowanych na III. kwartał br. o ile chodzi o towary, objęte dawnymi zakazami przywozu z roku 1928, oraz na czasokres lipiec-sierpień odnośnie towarów, zabronionych do przywozu od 1 stycznia 1932 r.

domowo-lecznicze oraz spirytusu pejsachowego w naczyniach zamkniętych do spożycia poza zakładem.

3. W dziedzinie kredytu monopolowego.

Zjazd domaga się zmiany przepisów monopolowych przez nadanie tym kredytom pewnej elastyczności handlowej, umożliwiającej spłacanie kredytów bez uszczerbku dla prowadzonych przedsiębiorstw. W związku z tem Zjazd uważa za konieczne, by:

a) udzielany kredyt monopolowy był spłacany stopniowo przez potrącanie części udzielonej prowizji na poczet kredytu, lub przez obowiązkową spłatę udzielanych kredytów w małych ratach miesięcznych,

b) w wypadku cofnięcia kredytu możliwe było spłacanie kredytu w małych ratach miesięcznych,

c) kredyty monopolowe spłacane były nie 1-szego dnia każdego miesiąca, lecz w terminie do 15-go, gdy kupcy mają większe środki gotówkowe,

d) dotychczasowe zabezpieczenie kredytów komisowych w formie weksli kaucyjnych z żyrem osoby odpowiedzialnej było utrzymane w dalszym ciągu, zaś zamiana tego zabezpieczenia na hipoteczne żądana była jedynie w wypadkach wyjątkowych,

e) Dyrekcja Monopolu Spirytusowego podwyższyła maksymalną wysokość kredytu komisowego, udzielanego koncesjonarjuszom z 5.000 do 10.000, gdyż kredyt dotychczasowy jest dla wielu koncesjonarjuszy niedostateczny oraz udostępniła kredyt wszystkim koncesjonarjuszom, którzy w chwili przyznania im kredytu faktycznie wykonywują swoje koncesje bez względu na to, czy posiadają koncesje stałe, bądź też na prolongacie.

II. W SPRAWACH PODATKOWYCH.

1. W sprawie świadectw przemysłowych.

Stojąc na stanowisku, że kupiectwo branży winno-wódczanej oraz restauratorzy obarczeni są nadmiernemi podatkami państwowemi i komunalnemi i uważając za konieczne złagodzenie ciężaru podatkowego przez znowelizowanie odnośnych przepisów, Zjazd domaga się w pierwszym rzędzie wprowadzenia zasady, że zakłady detalicznej sprzedaży napojów alkoholowych z wyszynkiem lub bez wyszynku mogą wykupywać świadectwa przemysłowe III-ej kategorji handlowej, o ile:

a) obrót podatkowy przedsiębiorstwa nie przekracza kwoty zł. 30.000 rocznie dla detalicznych handli win i wódek, zaś zł. 15.000 rocznie dla restauracji, przyczem za obrót winna być uznana prowizja monopolowa, nie zaś pełna wartość sprzedażna towaru,

b) wykupienie świadectwa przemysłowego II-ej kategorji handlowej zagraża egzystencji przedsiębiorstwa.

2. W sprawie scalenia podatku obrotowego.

Zjazd domaga się przyśpieszenia wprowadzenia w życie projektowanego scalenia podatku obrotowego ze sprzedaży wyrobów monopolowych z jednoczesnem zryczałtowaniem podatku, przypadającego ze sprzedaży wyrobów niemonopolowych przez zakłady detalicznej sprzedaży i wyszynku napojów alkoholowych.

3. W sprawie podatku dochodowego.

a) Zjazd domaga się zrewidowania przy wymiarze podatku dochodowego norm przeciętnej dochodowości sklepów winno-wódczanych i restauracji, które te normy, ustalone w roku 1925, nie odpowiadają zupełnie zmienionym warunkom gospodarczym. Normy te winny być ustalone w wysokości 5% dla sklepów winno-wódczanych i 10% dla restauracji.

b) Zjazd uważa za konieczne, by przy określaniu dochodów ze sprzedaży wyrobów monopolowych brana była pod uwagę faktycznie osiągnięta prowizja i potrącane były poniesione wydatki.

4. W sprawie zaległości z tytułu podatku wojewódzkiego.

Zjazd uważa za konieczne umorzenie istniejących jeszcze u niektórych płatników zaległości z tytułu podatku wojewódzkiego od wyszynku z tego względu, że zaległości te istnieją najczęściej u osób niezamożnych.

Kara wadjalna za każdy dzień opóźnienia.

„Okres, w ciągu którego może narastać ustanowiona przez strony perjodyczna kara wadjalna, musi być jakimś ścisłym aerminem ograniczony i nie może ona być zasądzona w wyroku za czas aoż do wykonania przez dłużnika zobowiązania“. (Orzeczenie Sądu Najwyższego Nr. 10/31). Firma X wystąpiła przeciwko Y o zasądzenie na mocy umowy przyrzeczenia kupnasprzedaży 1200 dol. tytułem odszkodowania z powodu rozwiązania umowy powyższej, oraz po 2 dol. dziennie tytułem przewidzianej w tejże umowie kary wadjowej do dnia uiszczenia powyższej sumy 1200 dol. Sąd Okręgowy zasądził na rzecz powodowej firmy 1200 dol., oraz tytupłem kary wadjowej (po 2 dol. dziennie) sumę 500 dol., obliczając tę karę wadjową za czas od płotności sumy 1200 dol. do dnia wytoczenia powództwa.

Sąd Apelacyjny wyrok ten zatwierdził.

Od tego wyroku powódka założyła skargę kasacyjną, zarzucając, iż ponieważ zgodnie z warunkami umowy, kara wadjalna została ustalona przez strony w pewnej wysokości za każdy dzień zwłoki, a stan zwłoki trwa tak długo, póki dłużnik nie uiści wierzycielowi swej należności, nie zrozumiałe jest, dlaczego Sąd Apelacyjny obliczył karę wadjalną tylko za czas do wytoczenia powództwa, tak, jakby wytoczenie powództwa wyprowadziło pozwanych ze stanu zwłoki. Sąd Najwyższy nie zgodził się jednak z tym zarzutem, wychodząc z następującego założenia: Okres, w ciągu którego może narastać ustanowiona przez strony perjodyczna kara wadjalna, musi być jakimś ścisłym terminem ograniczony i nie może ona być zasądzona w wyroku za czas aż do wykonania przez dłużnika zobowiązania, w takim bowiem razie wytworzyłaby się sytuacja, niemożliwa z punktu widzenia ogólnych pojęć prawnych i poczucia słuszności ,iż narastanie kary wadjalnej, przypadającej od dłużnika, który z tych czy innych powodów swego zobowiązania nie wykonywa, trwałoby bez końca, nie będąc ograniczone nawet okresem przedawnienia, albowiem nastąpieniu przedawnienia wierzyciel mógłby zapobiec, przystępując co pewien czas do dokonania czynności egzekucyjnych; należy przytem mieć na uwadze, że kara za niewykonanie zobowiązania, jaką jest z charakteru swego „kara wadjalna“, jest uzależniona od istnienia winy obowiązanego i nie może być wymierzana, gdy wina ze strony dłużnika ustała, w razie zaś zasądzenia perjodycznej kary wadjalnej za czas aż do wykonania zobowiązania, kara ta byłaby nadal ściągana, chociażby dłużnik wskutek wynikłych po wyroku okoliczności, był w niemożności, bez swej winy, wykonania zobowiązania. Wzgląd ten jeszcze bardziej przemawia za koniecznością określenia w wyroku ścisłego momentu, do którego może trwać naliczanie perjodycznej kary wadjalnej. Za moment taki należy przyjąć wytoczenie powództwa. Również nie może być perjodyczna kara wadjalna traktowana jednakowo z innemi należnościami perjodycznemi, które mogą być zasądzane za czas po wytoczeniu powództwa, jak np. renta z powodu nieszczęśliwego wypadku, alimenty i t. p., gdyż w tych przypadkach opdstawa roszczenia istnieje przed wytoczeniem powództwa, przy karze zaś wadjalnej perjodycznej podstawa roszczenia — niepłacenia należności, czy niewykonywanie innego zobowiązania powstaje, o ile chodzi o karę wadjalną za okres po wytoczeniu powództwa, dopiero w czasie przyszłym i w chwili wytoczenia nie istnieje jeszcze.

Powyższy wyrok posiada doniosłe obecnie znaczenie, zaorówno z uwagi na liczne umowy, zawierające warunek uiszczenia perjodycznej kary wadjalnej do czasu wykonania pewnego zobowiązania, jak i z uwagi na wysokość opłat sądowych. W razie wytoczenia powództwa z żądaniem perjodycznej kary wadjalnej należy wnieść wpis, obecnie b. poważny, i od tej części powództwa, która z uwagi na powyższe orzeczenie Sądu Najwyższego, jest beznadziejna.

Obowiązek kolei zawiadamiania nadawcy o niewykupieniu przesyłki przez odbiorcę.

„Na mcy art. 81 rozp. Min. Kolei z 13. 4. 1921 r. w przedmiocie **przepisów przewozowych**, jeżeli zajdzie jakakolwiek przeszkoda w wydaniu odbiorcy towaru, stacja przeznaczenia powinna niezwłocznie zawiadomić nadawcę za pośrednictwem stacji nadawczej o przeszkodach w wydaniu i zażądać odpowiedniego rozporządzenia“. (Orzeczenie Izby I. Sądu Najwyższego Nr. 100/31).

W r. 1925 Prokuratorja Generalna wytoczyła powództwo przeciwko A. B. o 700 zł. tytułem niedoboru przewozowego na tej zasadzie, że pozwany w r. 1923 wysłał ze stacji M. do Warszawy dwie przesyłki wagonowe karpiny, które z powodu niewykupienia ich przez odbiorcę i braku dyspozycji ze strony nadawcy zostały sprzedane z licytacji w r. 1924 za sumę, niepokrywającą wszystkich należności kolejowych.

Zarówno Sąd Okręgowy, jak i Apelacyjny powództwo oddaliły, wobec czego Prokuratorja Generalna wniosła kasację do Sądu Najwyższego, twierdząc, że wniosek Sądu o pominięciu przez kolej obowiązku zawiadomienia odbiorcy i nadawcy o zaleganiu towaru jest błędny, że złożone w tym przedmiocie dokumenty, a mianowicie protokoły licytacyjne, nie mogą być obalone zeznaniem świadka, którego Sąd zbadał. Sąd Najwyższy nie podzielił jednak wywodów Prokuratorji Generalnej, wychodząc z założenia, że **skoro — czy to z powodu niemożności wydania towaru na cudzej bocznicy, czy z innej przyczyny, przesyłki przez odbiorcę wykupione nie zostały, kolej miała obowiązek zawiadomić o tem nadawcę.** Tymczasem Sąd Apelacyjny na podstawie zeznania świadka, b. zawiadowcy stacji M., który z polecenia dyrekcji sprawdzał książki stacyjne, ustalił, iż nadawca B. o niewykupieniu towaru powiadomiony nie był. Badanie świadka tego nie było skierowane ku obaleniu piśmiennego dowodu, gdyż protokoły licytacyjne nie zawierały danych o pokwitowaniach nadawcy z odbioru zawiadomień. Ustaliwszy więc niewykonanie przez kolej włożonego na nią obowiązku, Sąd Apelacyjny tem samem należycie uzasadnił oddalenie powództwa.

Naczelny redaktor: Dr. Norbert Salpeter. — Wydawca Za Krak. Stow. Kupców: Samuel Schechter.
Redaktor odpow. Samuel Kurzman. — Drukarnia Józefa Fischera, Kraków, Grodzka 62. Telefon 104-12